

Javaslat a

Halászháló kötés

települési és tájegységi értéktárba történő felvételéhez

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: **Halászháló kötés**
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása
 - agrár- és élelmiszergazdaság
 - egészség és életmód
 - épített környezet
 - ipari és műszaki megoldások
 - kulturális örökség
 - sport
 - természeti környezet
 - turizmus
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: **Mindszent**
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik
 - települési
 - tájegységi
 - megyei
 - külhoni magyarság
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

A hálókötés MINDSZENTEN (Csongrád megye) nagy múltra tekint vissza. Az ötvenes években a háló befűzésével (netzeléssel) foglalkoztak szinte minden második háznál. Ez a lehetőség a háztartással foglalkozók számára pénzkereseti lehetőség volt.

A hálókötés még nagyobb múltra tekint vissza a halászat területén.

Az 1647-ik évben a császári hadak diadalmaskodtak a törökök felett. E hadjárat alatt Mindszent megsemmisült. A háború elmúltával HÉT halász család telepedett le itt, a Tisza és a Kurca torkolatánál.

Mindszentet halászfaluként tartották számon. A mai napig is sok halással, horgással lehet találkozni Mindszenten, akik a Tisza és a Kurca vizének hal-állományát védik és sport-szervevényüket is a horgászással enyhítik.

A HÁLÓ FELHASZNÁLÁSA:

Halászatban:

- kiemelő háló vagy szák
- varsa
- kerítő háló
- fenékháló stb.

Díszítésre, használati tárgyként:

- ablak-, ajtó függöny
- asztalterítő
- térelválasztó háló

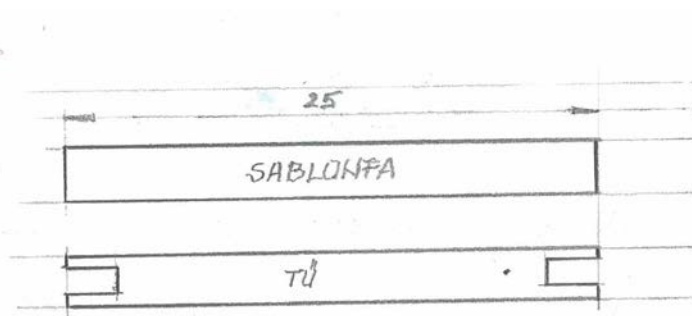
- díszlet
- labdaháló stb.

SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK:

1 db kb. 25 cm. hosszú SABLONFA

1 db HÁLÓKÖTŐ TŰ, „VETÉLŐ”

Méretük attól függ, hogy milyen anyagot használunk kötő fonalként, és a hálószem nagysága mekkora lesz.

Mindkét eszköz készülhet: fából, fémből, műanyagból, simára csiszolt lécből.

A hálókötő tű néhány mm-rel legyen keskenyebb, mint a sablonfa!

Az első, vagy próba hálókötéshez a sablonfa szélességét 8 mm-nek, a hálókötő tű szélességét 7 mm-nek ajánlom. (A sablonfa lehet egy ceruza is.)

A HÁLÓKÖTÉS ANYAGA:

A háló készülhet természetes alapanyagú, de műanyag alapú cérnából is, erős szálú fonálból (vékony, vastag) vagy zsinemből (spárga, damil).

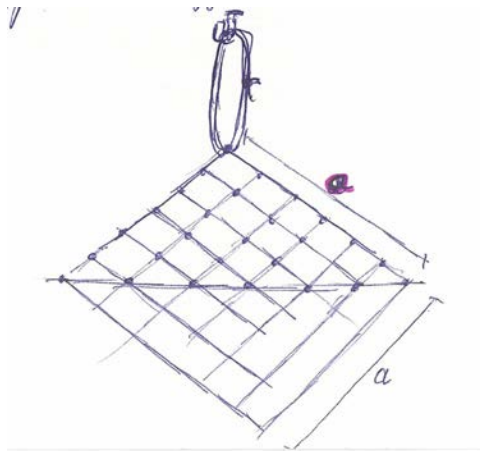
A HÁLÓKÖTÉS ELŐKÉSZÍTÉSE:

Vágjunk le a fonálból kb. 40 cm hosszú zsinetet, a két végét csomózzuk össze, és az ábra szerint hurokká hajtjuk. Beakaszthatjuk kilincsre, szék karfájába, falba erősített kampósszögbe.

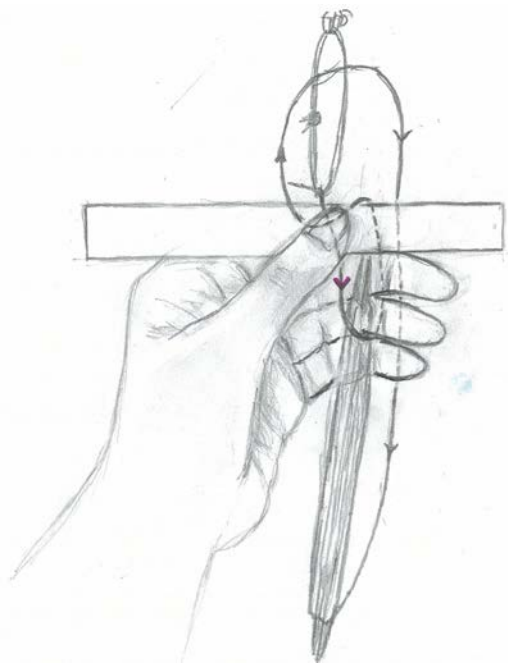
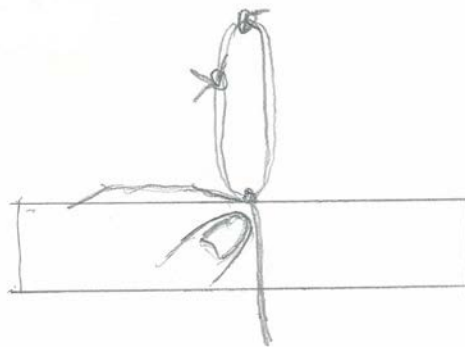
A háló anyagául szolgáló fonalat, zsinetet stb. először a tűn lévő lyukba befűzzük, megkötjük, majd csévéljük fel a tűre, de csak annyit, amíg a tű két végén lévő nyílás betelik.

A hálót az egyik sarkánál kezdjük kötni és átlósan haladunk tovább, minden sor végén egy szemet szaporítva, egészen addig, amíg a kívánt nagyságot (a) elérjük. Ezután minden sor végén fogyasszunk egy szemet.

A HÁLÓKÖTÉS MENETE:

A tűn lévő fonalat kössük a segédhurokba. A sablonfát toljuk a segédhurok és a fonal által alkotott csomóig, hüvelyk és mutató ujjunkkal tartva. Ekkor a fonal a sablonfa felénk eső felületén van.

a.) A sablonfán lévő zsineget a középső és a gyűrűs ujjunk alatt átvezetve, a sablonfa alatt áthaladva, vezessük a fonalat a bal hüvelyk ujjunk alá, mellyel szorítsuk a sablonfához.

A fonalat vezessük felfelé és egy nagy, hosszabb zsineget hagyva a sablonfa fölött, vezessük le a fonalat a bal tenyerünk alá.

Alulról, tenyerünk felől szúrjuk a tűt abba a hurokba, amelyik a középső és a gyűrűsujjunkt körbeveszi. A sablonfa alatt elhaladva a

segédhurokba öltünk bele. (Hátulról előre húzzuk át rajta a tűt.)

Eközben a középső és a gyűrűsujjunktól is lecsúsztatjuk a fonalat, hüvelykujjunkkal is elengedjük. Közben nagyon vigyázzunk a kis ujjunkra ráakasztott fonálra, le ne csússzon (ez a felelős, hogy a csomó jó helyre kerüljön).

A kis ujjunkat hagyjuk a fonal által felvezetni a sablonfa aljáig, és ott engedjük lecsúszni a kis ujjunktól is. A fonalat húzzuk meg jobb kezünkkel, így kössünk csomót.

Ezzel elkészült az első szem. A sablonfát kihúzzuk az elkészült (első) szemből, úgy, hogy a fonal alá kerüljön, és toljuk vissza az első szem aljáig.

Ekkor a fonal a sablonfa felénk eső felületén van újra.

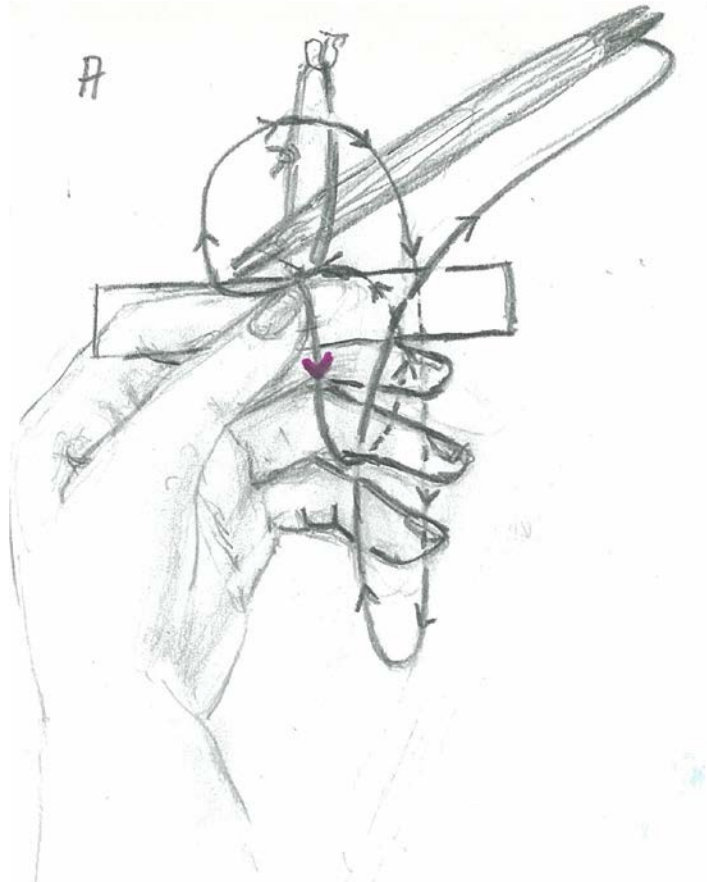
Ettől kezdve az a.) pont szerint haladunk ismét. Az elkészülő új szem mellé még egy új szemet kötünk úgy,

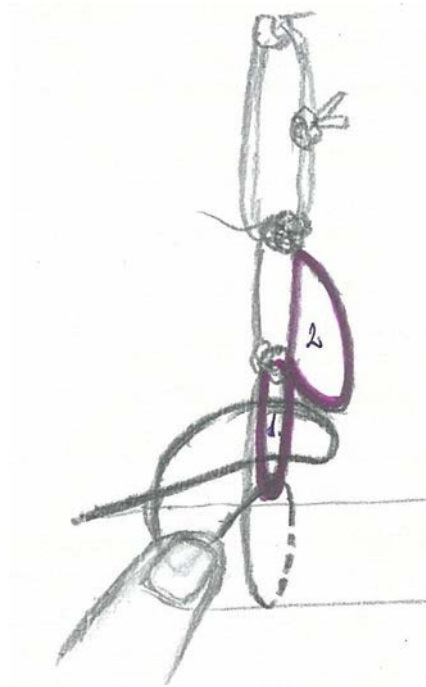
hogy ugyanabba a szembe öltünk még egyszer. Vigyázzunk arra, hogy a megszorított csomó a sablonfa tetejére kerüljön, amilyen magasan az első szemnél kötöttük a csomót.

A bal hüvelykujjunk segítségével irányíthatjuk a csomó elhelyezkedési helyét.

Mindaddig az a.) pont szerint haladunk és a sor végén szaporítunk egy szemet, amíg a kívánt nagyságot elérjük.

A munkát úgy folytatjuk, hogy a következő sor első szemét mindig az előző sor utolsó szemébe csomózzuk (miután lehúztuk a sablonfáról).

Itt két szem látható: az utolsó volt, most első szem lett, - mindig kisebb. A második szembe kétszer kötünk, így lesz három szem a sablonfán. (Lehúzzuk.)

A szaporítást addig folytatjuk, amíg a kívánt magasságot elérjük, utána minden sor végén egy szemet fogyasztunk úgy, hogy az utolsó szembe nem hurkolunk újabb szemet. Addig fogyasztunk, míg a végén egy szem marad.

Utómunkálatokra is szükség lehet, hogy a megnyúlt hálóforma négyzet alakúvá váljon, amelyet nyújtással érhetünk el.

A hálókötést kipróbálóknak többször is újra kell kezdeni a munkát, meg kell szokni a kezükkel való tevékenységet, de az „eszükre” is szükségük lesz.

A munkával együtt válnak nagyra őseink a szemünkben.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A halászó, vadászó emberek mindennapi munkáját megkönnyítette a háló, mint munkaeszköz.

A hálókötés olyan régi tudomány és olyan hasznot hozó munkafolyamat, amit nem szabad elveszítenünk.

A turisták hozzánk érkezve, látva a kiterített, mintával befűzött hálókat, /többen/ meg akarják tanulni a hálókötést és addig nem mennek tovább, míg az alapfogásokat el nem sajátítják. Ez is bizonyítja, hogy ha felszínen hagyjuk az értékeinket, közkincs lesz belőle.

A színes fonállal befűzött/apró szemű/ hálók, csodálatos hatást adnak./ pl. aszalterítő/
Mi, mint " halászfaluban" élők / Mindszent,- városban/, mesterségünk tudományát továbbadjuk az érdeklődőknek.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

MELLÉKLETEK

Mindszent ősi címere

Elek József mindszenti lakos halászhálót köt a Tisza parton